

Összefoglaló
az Európai Unió Bírósága szellemi tulajdont érintő ügyekben hozott ítéleteiről

2016/I. negyedév

**NÖVÉNYFAJTA-OLTALOMRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI
ÜGY**

C-481/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – *főtanácsnoki indítvány*¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Jorn Hansson

Alperes: Jungpflanzen Grünwald GmbH

Tényállás:

J. Hansson a csepecskevirág fajhoz tartozó közösségi növényfajta jogosultja. 2002 és 2009 között a Jungpflanzen Grünwald a jogosult engedélye nélkül forgalmazta az ehhez a fajtához tartozó virágokat.

Az oltalom alatt álló növényfajta bitorlására hivatkozva J. Hansson azt kérte a bíróságtól, hogy tiltsa meg e tevékenység gyakorlását. A szövetségi legfelsőbb bíróság jogerősen megállapította a bitorlás fennállását.

J. Hansson ezt követően ismét bírósághoz fordult az általa a bitorlás következtében elszenvedett kár megtérítése iránt. E jogcímen a következő összegek megfizetését követelte:

- a növényfajta irányművelési licenciaszerződések keretében meghatározott díjösszegek és az alperes által e növényfajtából 2002 és 2009 között értékesített példányok számának szorzata;
- „bitorlási pótdíj” címén az egyedi eset körülményeinek figyelembevételével meghatározott összeg, amely annak megelőzését szolgálja, hogy a jogsértő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe a licencijogosulthoz képest;
- az ügyvéddel folytatott tárgyalásokra való utazás költségei, valamint az odautazásra és a periratok elkészítésére fordított idő megtérítésére szolgáló összeg; valamint
- a fenti három összeget terhelő késedelmi kamatok.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A jogbitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet² 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja³ alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében⁴ megjelölt

¹ Az indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=174101&pageIndex=0&doclang=hu&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=162081>

² A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet.

³ A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés fizetése vagy mindkettő érdekében: aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja. [94. cikk (1) bekezdés a) pont]

⁴ A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

- a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);
- b) szaporítás céljára történő előkészítés;
- c) értékesítésre felkínálás;
- d) értékesítés vagy egyéb forgalmazás;

tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva minden esetben meg kell-e állapítani átalány jelleggel egy további, meghatározott „bitorlási bírságot” is? Ez következik a jogérvényesítési irányelv 13. cikk[e] (1) bekezdésének második mondatából?

2. A jogbitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva a konkrét egyedi esetben díjnövelő tényezőként figyelembe kell-e venni a következő megfontolásokat, illetve körülményeket is:

a) azt a körülményt, hogy az ügy tényállásának megvalósulásakor az eljárás tárgyát képező bitorolt növényfajta esetében olyan növényfajtaról volt szó, amely különös tulajdonságai miatt önállóságot mutatott a piacon, ha a piaci jogdíjat az eljárás tárgyát képező növényfajta tekintetében kötött hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal határozzák meg;

Amennyiben e körülmény figyelembevételre szövegeződik az egyedi esetben:

Csak akkor engedhető-e meg a díj növelése, ha az eljárás tárgyát képező növényfajta önállóságát megalapozó jellemzők kifejezésre jutnak a fajtaoltalmi leírásban?

b) azt a körülményt, hogy az eljárás tárgyát képező növényfajta a bitorló növényfajta forgalomba hozatalának időpontjában már nagy sikerrel forgalmazták, miáltal a jogbitorlást elkövető személy megtakarította a bitorló növényfajta saját maga általi piaci bevezetésének költségeit, ha a piaci jogdíjat az eljárás tárgyát képező növényfajta tekintetében kötött hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal határozzák meg;

c) azt a körülményt, hogy az eljárás tárgyát képező növényfajta bitorlásának mértéke időben és az eladott darabszámokra tekintettel átlagon felüli volt;

d) azt a megfontolást, hogy a jogbitorlást elkövető személynek – a hasznosítótól eltérően – nem kell attól tartania, hogy annak ellenére fizeti a jogdíjat (és azt nem követelheti vissza), hogy az eljárás tárgyát képező növényfajta, amellyel szemben semmisnek nyilvánítás iránti kérelmet terjesztenek elő, később semmisnek nyilvánítják;

e) azt a körülményt, hogy a jogbitorlást elkövető személyt – a hasznosítók esetében megszokottaktól eltérően – nem volt kötelese negyedévenként elszámolni;

f) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja viseli az azzal járó inflációs kockázatot, hogy a bíróság előtti jogérvényesítés jelentős időszakot ölel át,

g) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt – nem úgy, mint az eljárás tárgyát képező növényfajta hasznosítására vonatkozó engedélyek megadásából származó bevételek elérése esetén – nem számolhat az eljárás tárgyát képező növényfajtaval elérhető bevételekkel;

h) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja az eljárás tárgyát képező növényfajta bitorlása esetén viseli mind a bíróság előtti eljárással összefüggő általános eljárási kockázatot, mind annak kockázatát, hogy végső soron nem lesz eredményes a végrehajtás a jogbitorlást elkövető személlyel szemben;

i) azt a megfontolást, hogy a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén a jogbitorlást elkövető személy önkényes magatartása megfosztja az oltalom alatt álló növényfajta

e) a Közösségből történő kivitel;

f) a Közösségbe történő behozatal;

g) az a)–f) pontban említett bármely cselekmény céljából történő raktáron tartás.

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti. [13. cikk (2) bekezdés]

jogosultját annak szabadságától, hogy eldöntse, hogy egyáltalán megengedi-e az eljárás tárgyát képező növényfajta-oltalmi jogbitorlást elkövető személy általi hasznosítását?

3. A jogbitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, figyelembe kell-e venni az évente fizetendő díjnak a szokásos késedelmi kamatláb szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatot?

4. A jogbitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének⁵ első mondata alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultja részére arra tekintettel megtérítendő, a „tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kár” kiszámítása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díj tekintendő-e a számítás alapjának?

Amennyiben a negyedik kérdésre adott válasz igenlő:

a) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során egyedi esetben a 2) a)–i) kérdésben megnevezett megfontolásokat, illetve körülményeket és/vagy azt a körülményt, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultjának a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt személyesen rá kell fordítania a szokásos időt a bitorlás felderítésére és az üggyel való foglalkozásra, és a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén szokásos mértékben fel kell derítenie a növényfajta-oltalmi jogok bitorlását, figyelembe kell-e venni oly módon, hogy azok igazolják a piaci jogdíj növelését?

b) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során minden esetben meg kell-e állapítani átalány jelleggel egy további, meghatározott „bitorlási bírságot” is? Ez a jogérvényesítési irányelv 13. cikke (1) bekezdésének második mondatából következik?

c) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során figyelembe kell-e venni az évente fizetendő díjnak a szokásos késedelmi kamatláb mértéke szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatozást?

5. Úgy kell-e értelmezni a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondatát, hogy a bitorlásból származó nyereség az e rendelkezés értelmében vett olyan „egyéb kár”, amely a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” mellett követelhető, vagy a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján fizetendő, bitorlásból származó nyereséggel csak a 94. cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás alternatívájaként tartoznak felróható magatartás esetén?

6. Ellentétesek-e a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igénnyel az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja, akit a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, ideiglenes intézkedés hozatalára irányuló eljárásban jogerősen ezen eljárás költségeinek viselésére köteleztek, e költségek megtérítését akkor sem kérheti az anyagi jogra hivatkozva, ha pernyertes lesz az ugyanezen növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, az ügy érdemére vonatkozó későbbi eljárásban?

⁵ Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. [94. cikk (1) bekezdés második mondat] Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el. [94. cikk (2) bekezdés]

7. Ellentétesek-e a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igényjogosultsággal az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint a károsult a kártérítési igény peren kívüli és peres érvényesítésére fordított időért nem kérhet kártérítést a költségek megállapítására irányuló eljárás szűk keretein kívül, amennyiben az időráfordítás nem haladja meg a szokásos mértéket?

A kérdések arra irányulnak, hogy milyen mértékű kártérítést követelhet a jogában megsértett közösségi növényfajta-oltalom jogosultja, továbbá, hogy milyen módszereket kell alkalmazni az ilyen kár felbecsülésére, valamint ennek következtében a kártérítés mértékének megállapítására.

Főtanácsnoki indítvány:

1. **A méltányos díjazás összege annak a díjnak felel meg, amelyet a jogsértőnek a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultja részére abban az esetben kellett volna fizetnie, ha engedélyt kért volna az oltalom alatt álló növényfajta hasznosításához,** figyelemmel az adott ügy mindazon körülményeire, amelyeket az észszerűen eljáró szerződéses partnerek általában figyelembe vettek volna. A nemzeti bíróságnak kell beazonosítania e körülményeket és meghatározni a méltányos díjazás összegét. E mérlegelési jogkör gyakorlása során a nemzeti bíróság figyelembe veheti többek között a bitorlást megvalósító cselekmények elvégzése óta eltelt időt, késedelmi kamattal növelve a méltányos díjazás összegét.

2. Sem a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése, sem a 2004/48 irányelv 13. cikkének (1) bekezdése nem kötelezi a nemzeti bíróságot arra, hogy a méltányos díjazást úgy állapítsa meg, hogy az adott piacon az oltalom alatt álló növényfajta vonatkozásában már létező licencszerződésekben megállapított díj összegét **átalányjellegű pótdíjjal** egészíti ki. E rendelkezések ugyanakkor nem tiltják, hogy e bíróságok így járjanak el, amennyiben úgy ítélik meg, hogy ez a módszer alkalmas azon díj összegének a megállapítására, amelyet a jogsértőnek meg kellett volna fizetnie, ha a jogosult engedélyt kért volna az oltalom alatt álló növényfajta hasznosításához, figyelembe véve az adott ügy mindazon körülményeit, amelyeket az észszerűen eljáró szerződéses partnerek is figyelembe vettek volna. Ilyen átalányjellegű pótdíj ugyanakkor a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapján nem ítéltető meg más célból.

3. A hivatkozott rendelkezések nem kötelezik a nemzeti bíróságokat arra, hogy a jogosult által elszenvedett kár egészét megtérítő kártérítés összegét az adott piacon az oltalom alatt álló növényfajta vonatkozásában már létező licencszerződésekben megállapított díj alapján állapítsák meg. E rendelkezések ugyanakkor nem tiltják, hogy e bíróságok ezt a díjat vegyék alapul az ilyen kártérítés kiszámítása során, és hogy azt adott esetben kiigazítsák annyiban, amennyiben azt megfelelőnek tartják a jogosult által a bitorlás következtében ténylegesen elszenvedett kár megtérítéséhez.

4. A hivatkozott rendelkezések nem kötelezik a nemzeti bíróságokat – amennyiben azok úgy döntenének, hogy a jogosult által elszenvedett kár megtérítését az adott piacon az oltalom alatt álló növényfajta vonatkozásában már létező licencszerződésekben megállapított díj alapján állapítják meg – arra, hogy e díj összegét átalányjellegű pótdíjjal egészítsék ki. E rendelkezések ugyanakkor nem tiltják, hogy e bíróságok így járjanak el annyiban, amennyiben azt megfelelőnek tartják a jogosult által a bitorlás következtében ténylegesen elszenvedett kár megtérítéséhez. Ilyen átalányjellegű pótdíj ugyanakkor nem számítható fel más célból.

5. **A jogsértő által elért nyereségek nem képezik a jogosult által elszenvedett kár részét,** amelynek megtérítését kérheti a rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás összegén felül. A nemzeti bíróság mindazonáltal figyelembe veheti e

nyereségek összegét abból a célból, hogy felbecsülje a jogosult által elszenvedett kárt, és következésképpen meghatározza a kártérítés összegét.

6. Sem a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdésével, sem a 2004/48 irányelv 14. cikkével nem ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek nem teszik lehetővé a jogosult számára, hogy **a bitorlás tárgyában indított ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeinek megtérítését** követelje, még akkor sem, ha ezt követően az ügy érdemét vizsgáló eljárásban pernyertes lett.

7. A hivatkozott rendelkezésekkel nem ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek nem teszik lehetővé a jogosult számára, hogy **a bitorlás miatt indított kártérítési kereset előkészítésére szánt idő megtérítését** követelje.

A jogában megsértett közösségi növényfajta-oltalom jogosultja követelheti az elmaradt vagyoni előnynek megfelelő összeg („méltányos díjazás”), továbbá a jogosult oldalán ezen összegen felül felmerülő egyéb kár („átalányjellegű pótdíj”) megtérítését.

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-641/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁶ (2015. december 2.)

Tárgy: szálloda árképzésébe beépített TV használat megvalósítja-e a 2006/115/EK irányelv 8. cikke szerinti "belépti díj ellenében" kitélt

A kérdést előterjesztő bíróság: Handelsgericht Wien (Ausztria)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH

Alperes: Hettegger Hotel Edelweiss GmbH

Tényállás:

A felperes szervezet jogokat kezel nemzeti és nemzetközi műsorsugárzó szervezetek nevében. Az alperes hotel szobáiban televízió készülékek kerültek elhelyezésre, melyek után a hotel nem fizet jogdíjat. Álláspontja szerint tekintettel arra, hogy a készülék használatáért külön díjazást nem kér, az a szoba árának szerves, nem elkülöníthető részét képezi, nem valósul meg nyilvánossághoz közvetítés.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Megvalósul-e a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a haszonkölcsönzési jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (3) bekezdésében szereplő „belépti díj ellenében” tényállási elem, ha

– valamely szálloda egyes szobáiban televíziókészülékeket biztosítanak, és azok segítségével a szállodaüzemeltető különböző televízió és rádióműsorok jelét teszi foghatóvá (a továbbiakban: szoba televízió), és

– a szállodaüzemeltető a (szoba televízióval ellátott) szoba használatáért éjszakánként megállapított szobaárat (a továbbiakban: szobaár) számít fel, amely magában foglalja a televíziókészülék használatát és az annak segítségével fogható televízió és rádióműsorok lejátszását is?

⁶ A kérelem magyarul a következő honlapon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-641/15>

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), Derechos de Autor de Medios Audiovisuales (DAMA), Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP)

Alperes: Administración del Estado

Tényállás:

Az Infosoc irányelv⁸ 5. cikk (2) bekezdés b) pontja szerint a jogosultaknak méltányos díjazás jár az oltalom alatt álló műveikről való, természetes személy általi másolatkészítések után. Egyes tagállamokban e díjazást az elektronikus eszközökre kivetett díjból fizetik. Spanyolország ezzel szemben úgy döntött, hogy a jogosultak magáncélú másolás miatti kompenzálását közvetlenül az állami költségvetésből kívánja rendezni. A kompenzáció új rendszerét az 1657/2012 Királyi Rendelet vezette be, amely 2012. január 1-jén lépett hatályba. Mindezt a felperes spanyol közös jogkezelő szervezetek – közöttük az EGEDA - nehezményezték. Amellett, hogy az EGEDA álláspontja szerint a rendszer a spanyol jog szerint alkotmányellenes, azt is előterjesztette, hogy az ellentmond az Infosoc irányelvnek. Az EGEDA szerint a spanyol rendszer azért nem kompatibilis az Irányelvvel, mert nem fókuszál a jogosultat ért tulajdonképpeni hátrányra.

Az állításokat a spanyol állam visszautasította. Ahogy a képviselőjük rámutatott, annak az elvnek kell érvényesülnie, hogy a jogosult méltányos díjazáshoz jusson, ám az Európai Bíróság arról hallgatott, hogy kinek kell viselnie ennek költségét. Azzal is érveltek, hogy az Infosoc irányelv nem kötelezi az államokat, hogy konkrétan az eszközökre vessenek ki jogdíjat, sőt, maga a „levy” szó nem is szerepel az Irányelv szövegében. A kötelezettség a méltányos díjazás biztosítására irányul.

A jogvita a Spanyol Legfelsőbb Bíróságig ment. Az ügy e szakaszában más közös jogkezelő szervezetek is csatlakoztak a perhez és bizonyítékként hivatkoztak a Bizottságnak az új rendszernek a Padawan döntéssel való összeférhetőségének megmagyarázása érdekében a Spanyol hatóságokhoz intézett felhívására. A Spanyol Legfelsőbb Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás mellett döntött.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával a magáncélú másolat után fizetendő méltányos díjazás azon rendszere, amelyet – a becsléshez a ténylegesen okozott [hátrányt] véve alapul – az állami költségvetés fedez, anélkül, hogy e tekintetben biztosítani lehetne, hogy a szóban forgó díjazás költségét a magáncélú másolatok felhasználói viseljék?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával, hogy az állami költségvetésből a magáncélú másolat után fizetendő méltányos díjazásra fordított teljes összeget, annak ellenére, hogy azt a ténylegesen okozott [hátrány] alapján számítják ki, az egyes pénzügyi évekre megállapított költségvetési előirányzatok keretein belül kell meghatározni?

⁷ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/c-470/14>

⁸ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv

Főtanácsnoki indítvány:

1. A főtanácsnok álláspontja szerint az Infosoc irányelv szándékosan használja az ellentételezés kifejezést a díjazás helyett, mivel a műnek a magáncélú másolat keretében történő felhasználása elvben ingyenes. Az irányelv nem tartalmaz tehát olyan jogilag kötelező erejű normát, amely szerint az említett megfelelő egyensúly szükségképpen magában foglalja azt, hogy a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel címén fizetendő méltányos díjazást az ilyen másolatokat készítő vagy azok készítésére lehetőséggel rendelkező felhasználók finanszírozzák. A főtanácsnok véleménye szerint nem lenne logikus úgy tekinteni, hogy az irányelv, amely nem állapít meg a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel bevezetésére vonatkozó kötelezettséget, szabályozná az e kivétel címén fizetendő díjazás finanszírozásának módját. Ugyanis, ha az irányelv a tagállamok mérlegelésére bizza azt az általánosabb jellegű és nagyobb horderejű döntést, hogy bevezetik-e a kivételt, még inkább meg kell hagynia számukra a díjazás finanszírozásának módjára vonatkozó, részletesebb és technikai jellegű kérdés szabad szabályozására vonatkozó lehetőséget. Az irányelv azt az egyetlen követelményt támasztja, hogy az az állam, amelyben létezik a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel, rendelkezzen a jogosultak javára szóló méltányos díjazásról, mégpedig az ezen irányelv (31) preambulum bekezdésében említett megfelelő egyensúly érdekében.

A főtanácsnok álláspontja szerint a felperesek és az egyes beavatkozó államok által felvázolt, a Padawan-ítéletre alapozó álláspont nem veszi figyelembe sem azt a hátteret, amelyre a Bíróság ítéletét alapozta, sem az érvelése egészének szerkezetét. Amennyiben a felek az ítélkezési gyakorlatra kívánnak támaszkodni nem a valamely álláspont alátámasztására alkalmas, elszigetelt passzusokat kell találni, hanem az ítélkezési gyakorlat világos és koherens irányvonalát kell megjelölni, figyelembe véve annak fejlődését is. A jogosultakat a jelentős mértékű magáncélú többszörözés következtében érő hátrány problémája csak a magánszemélyek számára a szerzői jogi védelem alatt álló művekről nagyszámú másolat minimális költséggel történő készítését lehetővé tevő technikai eszközök megjelenésével merült fel. Ezt a problémát nem lehetett megoldani egy közvetlenül a felhasználókra kivetett díj előírásával, egy ilyen díj tárgytalanná tenné a magáncélú másolatra vonatkozó kivételt. Ha ugyanis a jogosult a felhasználótól bármilyen fizetést követelhetne, akkor már nem az említett jogosult kizárólagos joga alóli kivételről lenne szó, hanem e kizárólagos jog rendes hasznosításáról. Ebből adódóan az az elv, miszerint a díjazás kötelezettje a felhasználó, szó szerint nem alkalmazható, nem rendelkezhet valódi jogi kötőerővel.

Egyébiránt a Bíróság e tárgyra vonatkozó ítélkezési gyakorlatának olvasata során látható, hogy ez az elv nem önálló jogi megállapításként, hanem mindig a díjrendszer megerősítéséhez vezető érvelés részeként jelenik meg. Ezen ítélkezési gyakorlat minden olyan értelmezése, amely arra irányul, hogy ennek az elvnek általánosabb, a díjazás finanszírozásának más rendszereit kizáró hatályt biztosítson, ellentétes lenne a Bíróság érvelésének logikájával.

A főtanácsnok külön elemzi a díjrendszer működését a digitális környezetben, megállapítva, hogy a technika fejlődésével megkérdőjeleződött e díjrendszerek léte. Álláspontja szerint az érintett adathordozók ugyanúgy szolgálhatnak magánjellegű dokumentumok, családi fényképek vagy személyes adatbázis rögzítésére, mint digitális formátumú könyv, zenei felvétel vagy filmalkotás rögzítésére. Továbbá az elektronikus berendezések méretének és árának csökkenése, az internet fejlődésével együtt lehetővé tette a magánjellegű, a szerzői jog körébe nem tartozó tartalmak előállításának rendkívül jelentős mértékű növekedését, és azok rendkívül széles körű terjesztését. Ebből következően a fikció egyre kevésbé felel meg a valóságnak. Kiemeli emellett, hogy tekintettel arra, hogy a díjrendszer bevezetése a tagállamok számára fakultatív jellegű, nem biztosít kellő koherenciát a belső piacon.

A főtanácsnok véleménye szerint a díjazásnak az állami költségvetésből történő finanszírozása nem ellentétes a Bíróság által a Padawan ítéletben levezetett elvekkel, mivel nem a díj valamennyi adózóra történő kiterjesztéséről, hanem egy eltérő logikán alapuló finanszírozási rendszerről van szó. Az Infosoc irányelv nem szabályozza a magáncélú másolatra vonatkozó kivétel címén járó díjazás finanszírozásának módját, amennyiben ez a díjazás méltányos, ebből adódóan az Infosoc irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy az ott említett méltányos díjazást az állami költségvetés fedezze.

2. A díjazás jogalkotó által elérni kívánt hatására vonatkozó ítélkezési gyakorlatbeli elvek függetlenek a díjazás finanszírozásának módjától, így tehát átültethetők egy más eszközzel finanszírozott díjazás esetére is. Ennek megfelelően a „méltányos” fogalmát koherensen kell értelmezni, összhangban a Bíróság eddigi gyakorlatával, és a méltányos díjazást úgy kell tekinteni, mint a jogosultak által elszenvedett hátrány ellenértékét, és azt e hátrány alapján kell kiszámítani.

Ebből következően az Infosoc irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, hogy az ott említett méltányos díjazás összegét az egyes pénzügyi évekre előre megállapított költségvetési előirányzatok keretein belül határozzák meg anélkül, hogy ennek során figyelembe vennék a jogosultak által elszenvedett hátrány becsült összegét.

C-572/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány⁹ (2016. február 17.)
Tárgy: jogellenes károkozásból vagy azzal egy tekintet alá eső cselekményből fakadó igénynek minősül-e a követő jogi méltányos díj megfizetéséhez való igény

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Alperes: Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon Logistik GmbH, Amazon Media Sàrl

Tényállás:

A felperes egy osztrák közös jogkezelő szervezet, amelynek feladatai közé tartozik többek között az üreshordozók után járó jogdíj beszedése. Állítása szerint az alperes Amazon EU és társai Ausztriában zenelejátszásra alkalmas mobiltelefonokba épített vagy ilyen telefonok tárhelyének bővítésére felhasználható adathordozókat hoznak forgalomba. Az osztrák bíróság arra a kérdésre keresi a választ, hogy rendelkezik-e joggal az ausztriai piacon először megjelenő hangfelvételek után járó jogdíj megfizetésére kötelezés iránti kereset tekintetében.

A felperes álláspontja szerint a kereset a jogosultak által a magáncélra szolgáló többszörözés miatt elszenvedett „kár” megtérítését szolgálja, így a 44/2001 rendelet 5. cikk 3. pontja alapján, jogellenes károkozással vagy a jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos felelősség megállapítására irányuló keresetnek minősül, amelyre a kár bekövetkezésének helye szerinti állam bíróságainak van joghatósága.

Az alperesek ezzel szemben arra hivatkoznak, hogy az üreshordozó-díj megfizetésére irányuló kötelezettség nem ilyen, mivel e kötelezettségnek az a célja, hogy ellentételezést

⁹ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/C-572/14>.

nyújtson a jogosultaknak a törvény által a jogosultak kizárólagos többszörözési joga alóli kivételként megengedett bizonyos cselekmények, úgymint a magáncélú többszörözés miatt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 44/2001/EK tanácsi rendelet¹⁰ 5. cikkének 3. pontja értelmében vett „jogellenes károkozásból, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből” fakadó igénynek minősül-e a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díj” megfizetéséhez való, az osztrák jog alapján adathordozókat belföldön kereskedelmi céllal, visszterhesen elsőként forgalomba hozó vállalkozásokkal szemben fennálló jog?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok először magát a kérdést elemzi, megállapítva, hogy a felek kérdése úgy írható le, hogy az osztrák bíróságon benyújtott kereset „a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” körébe tartozik-e.

A 44/2001/EK rendelet 5. cikk 3. pontja egy különös joghatósági szabályt tartalmaz, amely szerint a káresemény bekövetkezésének helye szerinti bíróságnak van joghatósága. Ez a szabály az alapelvtől – amely szerint valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető – való eltérést jelent, ebből adódóan kiterjesztő értelmezésére nincsen mód. A 3. pont szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” magukban foglalják az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik a rendelet 5. cikke (1) pontjának a) alpontja szerinti „szerződéshez vagy szerződéses igényhez”.

A főtanácsnok két kérdés eldöntését látja szükségesnek. Egyrészt szükséges megállapítani, hogy az alapügyben benyújtott kereset kapcsolódik-e a rendelet szerinti „szerződéshez vagy szerződéses igényhez”, másrészt egy ilyen a méltányos díjazás megtérítésére irányuló kereset tekinthető-e az alperes felelősségének megállapítására irányuló kérelemnek. Az első kérdésre egyből nemleges válasz adható, mert jelen esetben nincsen szerződés, a kereset alapja nem egy a felek által szabadon vállalt kötelezettség, hanem egy a jogalkotó által megállapított kötelezettség. A második kérdés tekintetében ki kell emelni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a keresetnek káreseményen kell alapulnia, azaz az alperesnek felróható olyan eseményen, amelyről azt állítják, hogy másnak kárt okozott. A főtanácsnok álláspontja szerint a jogdíj megfizetésének elmulasztása kárnak tekintendő, amelynek elszenvetője a felperes közös jogkezelő szervezet, amelynek jogszabály alapján a jogdíj járna, és a kár okozója pedig az ilyen adathordozókat Ausztriában elsőként forgalomba hozó szervezet.

A fentieknek megfelelően a kérdésre azt a választ javasolja adni a főtanácsnok, hogy a „jogellenes károkozással, vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekmény vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” körébe tartozik a nemzeti jog alapján az adathordozókat belföldön kereskedelmi céllal, visszterhesen elsőként forgalomba hozó vállalkozásokat terhelő méltányos díjazás megfizetésére irányuló kereset.

¹⁰ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet.

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Köln (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA)

Alperes: Reha Training Gesellschaft für Sport- und Unfallrehabilitation mbH

Tényállás:

A felperes Németországban az egyetlen, a zenei bemutatási jogokat és mechanikus többszörözési jogokat kezelő társaság, amely emellett kölcsönösségi szerződések útján az egész világot átfogó repertoárt kezel. Az alperes rehabilitációs központot vezet, ahol az üzleti helyiségeiben felszerelt televíziókészülékeken keresztül – a felperes engedélye nélkül – televíziós műsorokat közvetített, amelyeket bármely ott tartózkodó észlelhetett. A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma szerepel a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdésében is, és értelmezése az eddigi bírósági gyakorlat alapján eltérő a két esetben. Jelen jogvitában mindkét irányelv irányadó, így a német bíróság arra keresi a választ milyen kritériumok alapján kell megítélni melyik irányelv szerinti nyilvánossághoz közvetítésről van szó.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Minden esetben azonos, mégpedig az alábbi kritériumok alapján kell-e megítélni annak kérdését, hogy a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és/vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó:

a. a felhasználó magatartása következményeinek teljes tudatában jár el a védelem alatt álló mű harmadik személyek számára történő hozzáférhetővé tételével, amely hozzáféréssel e harmadik személyek e beavatkozás hiányában nem rendelkezének

b. a „nyilvánosság” meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, és annak ezenkívül viszonylag jelentős számú egyénből kell állnia, minek körében akkor adott a meghatározatlanság, ha „általánosságban meghatározott személyekről”, tehát nem valamely magáncsoporthoz tartozó személyekről van szó, és a „viszonylag jelentős számú egyén” azt jelenti, hogy túl kell lépni egy bizonyos számbeli minimumot, az érintett személyek túlságosan kicsi vagy akár jelentéktelen száma ezért nem tesz eleget a kritériumnak, de ezzel összefüggésben nemcsak annak van jelentősége, hogy egyidejűleg hányan fértek hozzá ugyanahhoz a műhöz, hanem annak is, hogy közülük később hányan fértek hozzá a műhöz

c. a közönség, amely számára a művet közvetítik, új, tehát olyan közönség, amelyet a mű szerzője nem vett figyelembe akkor, amikor engedélyezte annak nyilvánosságához közvetítés útján történő felhasználását, kivéve ha a későbbi közvetítés az eredeti közvetítéstől eltérő specifikus technikai módon történik, és

d. nem lényegtelen, hogy az érintett felhasználási cselekmény haszonszerző jelleggel bír-e, ezenkívül a közönség fogékony erre a közvetítésre, és azt nem csak véletlenül „fogták be, de ez nem szükségszerű feltétele a nyilvánossághoz közvetítésnek?

2. Az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat, a 2001/29 (Infosoc) irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 (Bérleti) irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alapján kell-e

¹¹ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el: <http://curia.europa.eu/juris/document/C-117/15>

megítélni annak kérdését, hogy nyilvánossághoz közvetítésről van-e szó, ha az észlelhetővé tett televíziós műsorok számos érintett, különösen zeneszerző, szövegíró és zenei kiadó, valamint előadóművész, hangfelvétel előállító és szövegkészítő, továbbá ezek kiadóinak szerzői és szomszédos jogait érintik?

3. A 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy a 2006/115 irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítésről” van-e szó az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetekben, amelyekben valamely rehabilitációs központ üzemeltetője a helyiségeiben televíziókészülékeket szerel fel, amelyekhez sugárzott jelet továbbít, és ezáltal vendégei számára észlelhetővé teszi a televíziós műsorokat?

4. Ha az alapeljárásban szereplőhöz hasonló helyzetek esetében igenlő választ kell adni az ilyen értelemben vett nyilvánossághoz közvetítés fennállására: fenntartja-e a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a védelemben részesülő hangfelvételeknek rádióműsorok keretében valamely fogorvosi rendelőben a vendégek számára történő sugárzása (lásd: 2012. március 15-i SCF-ítélet, C-135/10, EU:C:2012:140) vagy a hasonló intézményekben történő sugárzás esetén nem kerül sor nyilvánossághoz közvetítésre?

Főtanácsnoki indítvány:

Az előterjesztő bíróság első kérdésének első része arra irányult, hogy a két irányelvben (Infosoc és Bérleti irányelv) azonosak-e a nyilvánossághoz közvetítés fogalmának mérlegelési kritériumai. A főtanácsnok kifejti, hogy a két irányelvben a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát nem azonos összefüggésben használják, és az ugyan hasonló, részben mégis eltérő célra irányul. E két rendelkezés ugyanis címzettjei számára eltérő jellegű jogokat biztosít. Annak megítélése érdekében, hogy egy felhasználó nyilvánossághoz közvetítést valósít-e meg, a nemzeti bíróságnak átfogóan kell értékelnie a tényállást, több, nem önálló jellegű és egymástól függő, kiegészítő kritériumot is figyelembe véve. Ezeket a kritériumokat, amelyek a különböző konkrét helyzetekben igen változó erősséggel lehetnek jelen, egyenként és egymással kölcsönhatásban is alkalmazni kell. A Bíróság a Bérleti irányelv 8. cikke (2) bekezdésének értelmezésekor korábban azokat a kritériumokat alkalmazta, amelyeket az Infosoc irányelv 3. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatában kidolgozott. A főtanácsnok véleménye szerint ebből adódóan a két irányelvben szereplő fogalmat ugyanazon mérlegelési kritériumokra tekintettel kell értelmezni.

A második kérdés a két irányelv megfelelő bekezdéseinek együttes alkalmazására irányul. A főtanácsnok kiemeli, hogy a két irányelv által létrehozott védelmi rendszer céljait és címzettjeit tekintve is eltér egymástól. Álláspontja szerint olyan tényállás mellett, mint amilyen az alapügyben fennáll, mind az Infosoc irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, mind a Bérleti irányelv 8. cikkének (2) bekezdése alkalmazható.

Az első kérdés második felét és a harmadik és negyedik kérdéseket a főtanácsnok álláspontja szerint együttesen szükséges kezelni, mert lényegében mind arra irányulnak, hogy a két irányelv megfelelő rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan tényállás, mint amilyen az alapügyben fennáll, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül. A főtanácsnok kiemeli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy egy olyan rehabilitációs központ pácienseit, mint amelyet a Reha Training működtet, „nyilvánosságnak” lehet-e minősíteni. Ezek a kételyek az SCF-ítéletből¹² erednek, amelyben a Bíróság kimondta, hogy a fogorvosi páciensek köre, amelynek összetétele

¹² C-135/10. számú eset. Az ítélet magyarul elérhető itt: <http://curia.europa.eu/juris/document/C-135/10>

nagyjából állandó, a lehetséges címzettek olyan meghatározott csoportját alkotja, amelyből azok létszáma, akik egyidejűleg férnek hozzá ugyanahhoz a műhöz, nem jelentős. A főtanácsnoki vélemény arra az álláspontra helyezkedik, hogy az SCF-ítélet eltér az állandó ítélkezési gyakorlattól és az abban foglaltakat az adott ítélet alapjául szolgáló sajátos ténybeli háttérre kell korlátozni. A főtanácsnok álláspontja szerint jelen ügyben nem alkalmazható az SCF-ítélet, tekintettel a tevékenység egyértelmű haszonszerző jellegére, és ebből adódóan az alapügyben szereplőhöz hasonló tényállás, amelyben egy rehabilitációs központ üzemeltetője a központ helyiségeiben televíziókészülékeket helyez el, amelyekhez olyan jelet továbbít, amely a páciensei számára lehetővé teszi televíziós műsorok vételét, mindkét irányelv szerint „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

C-138/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹³ (2016. március 7.)

Tárgy: nyilvánossághoz közvetítés értelmezése a közvetítés közösségi telepítésű antenna hálózaton belül történő átvitele esetében

A kérdést előterjesztő bíróság: Handelsgericht Wien (Ausztria)

Az alapeljárás felei:

Felperes: AKM (Autoren, Komponisten und Musikverleger)

Alperes: Zürs.net

Tényállás:

A felperes a zenei jogosultakat képviselő ausztriai közös jogkezelő szervezet, az AKM. Az alperes Zürs.net kábelhálózatot üzemeltet és száloptikai hálózaton keresztül nyújt különböző szolgáltatásokat, így internet, televízió és telefon előfizetéseket. Szolgáltatásain keresztül az előfizetők hozzáférnek rádió és TV közvetítésekhez, többek között olyanokhoz is, amelyeknek jogosultjait az AKM képviseli. Az alperes rendszere úgy működik, hogy kis közösségeknek működtet elkülönülő antenna rendszereket, amely az irányadó jog szerint a jogosult engedélye nélkül is hozzáférést biztosíthat védelem alatt álló művekhez, amennyiben a kiépített rendszer két követelménynek megfelel. Az egyik követelmény szerint a portok (előfizetők) száma nem haladhatja meg az 500 darabot, míg a második követelmény előírja, hogy csak abban az esetben alkalmazható e kivétel, ha az érintett továbbközvetítés az eredeti közvetítés része, azaz szimultán, teljes és változatlan formában továbbítja az ausztriai közvetítő szervezet (Österreichischer Rundfunk) közvetítéseit belföldi vezetéseken keresztül.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv (Infosoc irányelv) 3. cikk (1) bekezdését és 5. cikkét, továbbá az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló Berni Egyezmény Stockholmban/ Párizsban 1967/ 1971-ben felülvizsgált szövegének 11bis. cikk (1) bekezdésének (ii) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy egy olyan rendelkezés, amely szerint a közvetítés továbbítása „közösségi antenna hálózatokon” keresztül, mint amilyennel az eredeti bírósági eljárás alperese is rendelkezik:

a. nem minősül új közvetítésnek abban az esetben, ha 500-nál nem több résztvevő van csatlakoztatva e hálózathoz és/ vagy

b. az eredeti közvetítés részét képezi, amennyiben az Österreichischer Rundfunk (Osztrák Műsorszolgáltató Szervezet) közvetítésének szimultán, teljes és változatlan továbbítását jelenti az Ausztrián belüli szolgáltatásokat használva, és ezek a felhasználások

¹³ A kérelem egyelőre nem érhető el a Bíróság honlapján. Angolul a kérdés elérhető itt:

<http://www.ipcuria.eu/details.php?t=2&reference=C-138/16>

A tényállás egyelőre csak hollandul érhető el itt: <http://www.minbuza.nl/hof-van-justitie//2016/c-138-16-akm.html>

nem esnek az Infosoc irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti a nyilvánosság számára távolról hozzáférhető közvetítés kizárólagos joga alá, és ebből adódóan nem tartoznak a szerző egyedi engedélyezési jogának hatálya alá, és nem terheli őket díj sem, az ellentétes az EU jogával vagy a Berni Egyezményel, mint olyan nemzetközi egyezmény, amely az EU jog részét képezi?

VÉDJEJYJOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-163/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹⁴

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Breiding Vertriebsgesellschaft mbH

Alperes: Youssef Hassan

Tényállás:

A Breiding cég 2011 óta az „ARKTIS” közösségi szóvédjegy vonatkozásában használati engedéllyel rendelkezik, ez a tény a közösségi védjegylajstromba azonban nem került bejegyzésre. A használati szerződés szerint a Breiding a védjegy bitorlása esetén saját nevében jár el.

Y. Hassan vállalkozásai 2009. október 27-én, illetve 2012. október 30-án a „schoene-traeume.de” weboldalon több „Arktis 90”, „Arktis 90 HS” és „innoBETT selection Arktis” megjelölésű pehelypaplant kínáltak megvételre. A 2009-ben megvalósult tényállást követően, az akkori engedélyes társaság felszólítást intézett Y. Hassanhhoz, aki 2010. február 3-án egy „tartózkodási nyilatkozatot” írt alá, amelyben kötelezettséget vállalt arra, hogy – az engedélyes szabad mérlegelése szerinti szerződéses szankció terhe mellett – tartózkodik az „Arktis” megjelölés ágyaneműk tekintetében történő használatától.

A 2012-ben megvalósult tényállást követően a Breiding az illetékes területi bírósághoz fordult. A bíróság megállapította e szerződés érvényességét, és információszolgáltatásra, a bitorlást megvalósító termékek megsemmisítés céljából való bevonására, valamint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Y. Hassan a határozattal szemben fellebbezést nyújtott be. A tartományi legfelsőbb bíróság úgy ítélte, hogy a fellebbezés sikere attól a kérdéstől függ, hogy a Breiding, amely a használati szerződés szerint rendelkezik a védjegyjogosultnak a rendelet 22. cikke (3) bekezdésében¹⁵ előírt hozzájárulásával, érvényesíthet-e jogokat az említett védjegy bitorlása miatt, annak ellenére, hogy nincs bejegyezve engedélyesként a védjegylajstromba.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a 207/2009/EK rendelet¹⁶ 23. cikke (1) bekezdésének¹⁷ első mondatával a **közösségi védjegy bitorlása miatti igények [...] védjegylajstromba nem bejegyzett engedélyes általi érvényesítése?**

¹⁴Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=174104&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=HU&cid=528728>

¹⁵ A használati szerződés rendelkezéseinek sérelme nélkül az engedélyes a közösségi védjegy bitorlása miatt pert csak a jogosult hozzájárulásával indíthat. Kizárólagos használati engedély esetén azonban az engedélyes a bitorlási pert megindíthatja, ha a védjegyjogosult az erre irányuló szabályszerű felhívás ellenére észszerű időn belül a per megindítása iránt nem intézkedik. [22. cikk (3) bekezdés]

¹⁶ A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet

¹⁷ A közösségi védjegyoltalomra vonatkozó, a 17., 19. és 22. cikkben említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak. Az ilyen cselekmény joghatása azonban a lajstromba történő bejegyzést megelőzően is beáll olyan harmadik személyekkel szemben, akik e

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: ellentétes-e a rendelet 23. cikke (1) bekezdésének első mondatával az olyan nemzeti joggyakorlat, amely szerint az **engedélyes saját nevében, képviselő által** („Prozessstandschaft”) **érvényesítheti a védjegyjogosult jogait a bitorlóval szemben?**

Döntés:

A Bíróság megállapította, hogy a 207/2009 rendelet 23. cikke (1) bekezdésének első mondatát önmagában olvasva lehetne úgy értelmezni, hogy az engedélyes, amennyiben a használati engedély nincs a lajstromba bejegyezve, nem érvényesítheti az engedély által biztosított jogokat harmadik személyekkel szemben, beleértve a védjegy bitorlóját. Rámutatott azonban arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak szövegét, hanem szöveggörnyezetét és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi.

Mindezeket megvizsgálva a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a 207/2009 rendelet 23. cikke (1) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy **az engedélyes akkor is érvényesítheti a használati engedély tárgyát képező közösségi védjegy bitorlása miatti igényeket, ha az engedély nem került bejegyzésre a közösségi védjegy lajstromba.**

C-179/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹⁸

A kérdést előterjesztő bíróság: Fővárosi Törvényszék

Az alapeljárás felei:

Felperes: Daimler AG

Alperes: Együd Garage Gépjárműjavító és Értékesítő Kft.

Tényállás:

Egy magyar gépjármű-kereskedő cég, amely kifejezetten Mercedes járművek forgalmazásával és javításával foglalkozik, öt éven keresztül szerződéses kapcsolatban állt az ezen autókat gyártó német Daimler AG céggel, amely a Magyarországon is oltalom alatt álló „Mercedes-Benz” nemzetközi ábrás védjegy jogosultja. A szerződés hatálya alatt a magyar cég jogosult volt a hirdetéseiben magát „felhatalmazott Mercedes-Benz szerviz”-ként feltüntetni.

A szerződéses kapcsolat megszűnését követően a magyar vállalkozás arra törekedett, hogy megszüntessen minden olyan védjegyhasználatot, különösen a „felhatalmazott Mercedes-Benz szerviz” szóösszetétel alkalmazását, amely alapján a fogyasztók tévesen azt felételezhetik, hogy továbbra is a Daimler AG szerződéses partnere. Ennek ellenére az interneten továbbra is számos olyan hirdetés maradt fenn, amely a cég neve mellett megjelentette az említett szóösszetételt is. E hirdetések közös jellemzője, hogy azok nem a magyar cég megbízásából jelentek meg a világhálón, illetve, hogy annak ellenére maradtak ott elérhetőek, hogy e cég minden tőle elvárhatót megtett azok eltávolítása érdekében.

A Daimler AG mindezek ellenére védjegybitorlási pert indított a magyar vállalkozás ellen, a hirdetések eltávolítását valamint országos és regionális lapokban való elégtételadást kérve. Az ügyet tárgyaló Fővárosi Törvényszék azt kérdezi az Európai Bíróságtól, hogy az uniós védjegyirányelv a jelen ügy körülményei között megengedi-e a védjegyjogosult Daimler AG fellépését a magyar céggel szemben.

cselekmény időpontját követően a közösségi védjegyoltalomra alapított jogokat szereztek, és a cselekményről a jog megszerzésének időpontjában tudomásuk volt. [23. cikk (1) bekezdés]

¹⁸ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=174760&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=534867>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 89/104/EGK irányelv¹⁹ 5. cikke (1) bekezdésének *b*) pontját²⁰, hogy **a védjegy jogosultja felléphet valamely internetes hirdetésben megnevezett harmadik személlyel szemben**, akinek a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal azonos szolgáltatására vonatkozóan olyan módon jelenik meg a védjeggyel összetéveszhető megjelölés e hirdetésben, hogy az a téves benyomás alakulhat ki a fogyasztókban, hogy hivatalos kereskedelmi kapcsolat áll fenn e személy vállalkozása és a védjegytulajdonos között, akkor is, **ha e hirdetést nem az abban feltüntetett személy és nem is az ő megbízásából helyezték el az interneten, vagy az említett hirdetés annak ellenére érhető el az interneten, hogy az abban megnevezett személy a tőle elvárható módon intézkedett az említett hirdetésnek az eltávolítása végett, de ez nem vezetett eredményre?**

Döntés:

A Bíróság rögzítette, hogy a más védjegyét tartalmazó reklám internetes hirdetési oldalon való elhelyezése annak a hirdetőnek tudható be, aki e hirdetést megrendelte, és akinek utasítására ezen oldal üzemeltetője – mint szolgáltatásnyújtó – eljár. Kiemelte ugyanakkor, hogy nem tudható be e hirdetőnek az olyan szolgáltató aktusai vagy mulasztásai, aki szándékosan vagy hanyagságból figyelmen kívül hagyja az említett hirdető által pontosan a védjegy ilyen használatának elkerülésére irányulóan adott, kifejezett utasításokat. **Így amennyiben az említett szolgáltató nem tesz eleget a hirdető azon kérésének, hogy távolítsa el a szóban forgó hirdetést vagy az abban szereplő védjegyet, e védjegy internetes hirdetési oldalon való megjelentetése már nem vizsgálható annak hirdető általi használatként.**

A hirdető nem tehető felelőssé más, olyan gazdasági szereplők – így az internetes hirdetési oldalak üzemeltetőinek – önálló aktusai miatt sem, amelyekkel a hirdető nem áll semmilyen közvetlen vagy közvetett kapcsolatban, és amelyek nem e hirdető megrendelésére és az ő nevében, hanem a saját kezdeményezésükre és a saját nevükben járnak el.

Mindezekre tekintettel a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a valamely weboldalon közzétett, azon hirdetésben feltüntetett más személy, amely hirdetés valamely védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést oly módon tartalmaz, hogy az azt a benyomást kelti, hogy kereskedelmi kapcsolat áll fenn e személy és a védjegyjogosult között, nem használja e megjelölést, amellyel szemben az említett védjegy jogosultja e rendelkezés alapján felléphetne, amennyiben e hirdetést nem e másik személy tette közzé, vagy nem az ő megbízásából tették közzé, vagy amennyiben – abban az esetben, ha e hirdetést a védjegyjogosult hozzájárulásával e másik személy helyezte el, vagy az ő megbízásából helyezték el – e másik személy kifejezetten követelte e weboldal üzemeltetőjétől – akitől megrendelte a hirdetést – a hirdetés vagy az abban szereplő védjegymegjelölés eltávolítását.

Valamely védjegy internetes oldalon való megjelentetése tehát már nem minősül a hirdető általi használatnak, amennyiben kifejezetten kérte a hirdetés eltávolítását, azonban az oldal üzemeltetője nem tett eleget e kérésnek. A védjegyjogosult ugyanakkor egyrészt követelheti a hirdetőtől minden olyan gazdasági előny megtérítését, amely az interneten

¹⁹ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK tanácsi irányelv

²⁰ A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjeggyel. [5. cikk (1) bekezdés *b*) pont]

továbbra is megjelenő hirdetésekől származhatott, másrészt felléphet a védjeggyel kapcsolatos jogait megsértő weboldalak üzemeltetőivel szemben.

C-654/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Högsta domstolen (Svédország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Länsförsäkringar AB

Alperes: A/S Matek

Tényállás:

A felperes banki, alapkezelő és biztosítási tevékenységekkel foglalkozik. Jogosultja a 2008. január 4-én lajstromozott közösségi védjegynek, amely – egyebek mellett – a 36. osztályban „ingatlanügynökségi tevékenységek, ingatlanok értékelése, lakások és üzlethelyiségek bérbeadása, ingatlankezelés”, illetve a 37. osztályban „épületépítés, javítás, karbantartás és szerelési szolgáltatások” tekintetében áll oltalom alatt.

Az alperes főtevékenysége faházak gyártása és összeszerelése. Az alperes védjegyét 2007-ben kezdte el használni, annak lajstromozására 2009-ben került sor, a 19. osztály vonatkozásában.

A felperes keresetet nyújtott be a kerületi bírósághoz, amelyben kérte, hogy tiltsák el az alperest a védjegyének – vagy színösszetételüktől függetlenül az ahhoz lényegében hasonló formatervezési mintáknak – Svédország területén történő használatától. A kerületi bíróság helyt adott a kérelemnek, ítélete indokolásában megállapította, hogy fennáll az összetéveszthetőség a felperesi közösségi védjegy és az alperes formatervezési mintája között. Az áruk és szolgáltatások közötti hasonlóság vizsgálatánál arra a következtetésre jutott, hogy az épületek építésével kapcsolatos szolgáltatások vonatkozásában formális értelemben azonosság áll fenn, még akkor is, ha a tényleges tevékenységek láthatóan eltérőek.

Az alperes fellebbezést nyújtott be. A fellebbviteli bíróság megváltoztatta az elsőfokú döntést és elutasította a felperes keresetét. Megállapította, hogy az alperes mintája hasonló a közösségi védjegyhez, azonban az áruk és szolgáltatások hasonlóságának vizsgálata során arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jogosult által ténylegesen végzett tevékenységet kell összehasonlítani az állítólagos jogsértő tevékenységével. Ez utóbbi körülményt értékelve pedig arra a következtetésre jutott, hogy nem áll fenn összetéveszthetőség a minta és a közösségi védjegy között.

A felülvizsgálati kérelmében a felperes arra hivatkozott, hogy a szabályszerűen lajstromozott közösségi védjegyekkel fennálló összetéveszthetőség vizsgálatánál – olyan védjegyek vonatkozásában, amelyeket a lajstromozásukat követő öt éven át nem használtak az árujegyzékükben szereplő áruk vagy szolgáltatások tekintetében – csak a lajstromozást lehet alapul venni, a tényleges használatukat nem.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A kérdések a 2007/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdése *b)* pontjának²² értelmezésére és alkalmazására vonatkoznak, olyan esetben, amikor harmadik felek engedély nélkül gazdasági tevékenység körében használnak a közösségi védjegyhez hasonló megjelölést.

²¹ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=174172&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=360688>

²² A közösségi védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a közösségi védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a közösségi védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy

A kérdések a következők:

1. **Érinti-e a jogosult kizárólagos jogát** az a körülmény, **hogy a bejegyzést követő öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát** az Európai Unióban az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban?
2. Amennyiben az 1. kérdésre igenlő válasz adandó, milyen körülmények esetén és milyen módon érinti e helyzet a kizárólagos jogot?

C-689/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²³

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Verein Bremer Baumwollbörse W.F.

Alperesek: Gözze Frottierweberei GmbH, Wolfgang Gözze

Tényállás:

A felperes a pamutkereskedelemben tevékenykedő kereskedők 1872-ben alapított szövetsége, amelynek feladatai közé tartozik a pamut és a pamutból készült termékek feldolgozásában és kikészítésében részt vevők érdekvédelme. A felperes a jogosultja a közösségi ábrás védjegynek, amelyet többek között textíliákkal és textilárukkal kapcsolatban jelentettek be. A felperes a megjelölést mint „nemzetközi pamutjelet” engedélyezi a textilágazatban tevékenykedő vállalkozások részére, akiknek vállalniuk kell, hogy kizárólag jó minőségű, új pamutszálakból készült termékeknél alkalmazzák a megjelölést. A felperes előzetes bejelentést követően ellenőrizheti a feltételek betartását.

Az alperesek a textilgyártás és –kikészítés területén tevékenykednek. Az alperesi termékkínálatához tartozó zsebkendőkön olyan címke szerepel, mely hasonlóságot mutat a felperes védjegyével.

A felperes eljárást indított az alperesek ellen. A területi bíróság a felperesi kérelemnek megfelelően abbahagyásra, tájékoztatásnyújtásra és kártérítésre kötelezte az alpereseket, és elutasította a védjegy törlésére, és másodlagosan megszűntnek nyilvánítására irányuló viszontkeresetet. Indokolásként kifejtette, hogy az átlagos fogyasztó a megjelölést eredetmegjelölésként értelmezi, nem pedig a fizikailag elkülönülő, „100% pamut” felirat képi megjelenítéseként. Így nem találta megalapozottnak a használat hiányára vonatkozó alperesi kifogást sem, amelyet nem a megjelölés engedélyesek általi használatának hiányára alapoztak, hanem kizárólag a védjegyként való használatnak minősítésére. Az alperesek fellebbezést nyújtottak be a határozattal szemben.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. **Tekinthető-e** a 207/2009 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése²⁴ és 15. cikkének (1) bekezdése²⁵ szerinti **védjegykénti használatnak az önálló védjegy tanúsító védjegyként történő használata** az érintett áruk vonatkozásában?

hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez. [9. cikk (1) bekezdés *b*) pont]

²³ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=175448&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=116711>

²⁴ A közösségi védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ a közösségi védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal; olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a közösségi védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és a közösségi védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

A 207/2009 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének g) pontjával²⁶ összefüggésben értelmezett 52. cikke (1) bekezdésének a) pontja²⁷ értelmében **törölhető-e, vagy** a 73. cikk c) pontjának²⁸ megfelelő alkalmazásával megszűntnek **tekinthető-e az ilyen védjegy, ha a védjegyjogosult a kereskedelmi forgalomban a megjelöléshez társított minőségi elvárások jogosságát nem biztosítja az engedélyeseinél végzett rendszeres minőségellenőrzés útján?**

A kérdések arra irányulnak, hogy amennyiben egy közösségi védjegyet a gyakorlatban tanúsító védjegyként használnak, az kielégíti-e a védjegy tényleges használatával szemben támasztott követelményeket, továbbá, hogy megszüntethető-e a védjegy, ha a jogosult nem ellenőrzi megfelelően a használati szerződésben meghatározott követelmények teljesítését.

FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK OLTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉHOZATALI ÜGY

C-75/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet²⁹

A kérdést előterjesztő bíróság: Markkinaoikeus (Finnország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Viiniverla Oy

Alperes: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto

Tényállás:

A finnországi székhelyű Viiniverla 2001 óta állítja elő és forgalmazza a „Verlados” elnevezésű almaborpárlatot.

2012. november 23-án, a „Calvados” földrajzi árujelző állítólagosan visszaélészerű használatával kapcsolatos panaszt követően az Európai Bizottság felvilágosításkéréssel fordult a finn hatóságokhoz a „Verlados” megnevezés használatával kapcsolatban. Válaszukban a finn hatóságok rámutattak, hogy a „Verlados” elnevezésű ital helyi termék, amelynek neve közvetlenül előállításának helyére, nevezetesen Verla falura és a Verla

korábbi védjegyhez; a közösségi védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést a közösségi védjegy árujegyzékében szereplő árukhoz, illetve szolgáltatásokhoz nem hasonló árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, feltéve, hogy a közösségi védjegy a Közösségben jó hírnevet élvez, és a megjelölés alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a közösségi védjegy megkülönböztető képességét vagy jó hírnevét. [9. cikk (1) bekezdés]

²⁵ Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát a Közösségben az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a közösségi védjegyjogviszonyaira alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja. Az első albekezdés alkalmazásában használatnak minősülnek a következők is: a közösségi védjegy olyan alakban történő használata, amely a lajstromozott alaktól csak a megkülönböztető képességet nem érintő elemekben tér el; a közösségi védjegy elhelyezése a Közösségben lévő árun vagy annak csomagolásán kizárólag az onnan történő kivitel céljából. [15. cikk (1) bekezdés]

²⁶ A megjelölés nem részesülhet védjegyjogviszonyban, ha alkalmas a fogyasztók megtévesztésére különösen az áru, illetve a szolgáltatás fajtája, minősége vagy földrajzi származása tekintetében. [7. cikk (1) bekezdés g) pont]

²⁷ A közösségi védjegyet a hivatalhoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján törölni kell, ha a védjegy lajstromozására a 7. cikkben foglalt rendelkezések megsértésével került sor. [52. cikk (1) bekezdés a) pont]

²⁸ Az 51. cikkben meghatározott megszűnési okokon túlmenően a hivatalhoz benyújtott kérelem vagy a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset alapján az együttes közösségi védjegy oltalmának megszűnését kell megállapítani akkor is, ha a védjegy használatára vonatkozó szabályzat módosításának a lajstromba történő bejegyzésére a 71. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértésével került sor, kivéve, ha a védjegyjogosult az érintett követelményeket a védjegy használatára vonatkozó szabályzat további módosítása révén teljesíti. [73. cikk c) pont]

²⁹ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=173685&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=11436>

birtokra utal. Hozzá tették, hogy a „Calvados” és „Verlados” megnevezések csak utolsó szótagjukban egyeznek, ami a Bíróság ítélkezési gyakorlata fényében nem elégséges ahhoz, hogy „idézésről” legyen szó.

A Bizottság a 110/2008 rendelet³⁰ 16. cikkének *b)* pontjának³¹ alkalmazásában, úgy ítélte meg, hogy a „Verlados” megnevezés nem engedélyezett. Közölte a Finn Köztársasággal, hogy jogsértésre vonatkozó eljárást indít vele szemben, amennyiben nem tesz lépéseket az ezen értelmezésnek való megfelelés érdekében. A Bizottság álláspontja szerint a „Verlados” megnevezés „ados” végződése elégséges ahhoz, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében idézze a „Calvados” megnevezést.

Ezt követően a szociális és egészségügyi engedélyező és felügyeleti hivatal (alperes) 2014. február 1-jétől megtiltotta a Viiniverla számára a „Verlados” elnevezésű ital forgalmazását. A Viiniverla a gazdasági bíróság előtt keresetet nyújtott be e határozat megsemmisítése iránt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. **A szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztót kell-e alapul venni annak értékelésekor, hogy a 110/2008 rendelet 16. cikkének *b)* pontja értelmében vett idézés esete áll-e fenn?**

2. Milyen jelentőséggel bírnak a „Calvados” földrajzi árujelző oltalma céljából a „Verlados” megnevezésnek egy Finnországban e megnevezés alatt forgalmazott, almaborpárlatra történő használata tekintetében elrendelt tiltás értékelésekor az alábbi körülmények a 110/2008 rendelet 16. cikkének *b)* pontja értelmében vett „idézés” fogalmának értelmezése és az említett rendelet alkalmazása szempontjából:

a) a „Verlados” megnevezés eleje („Verla”) egy finnországi falura utal, amelyet a finn fogyasztók alkalmasint ismernek,

b) a „Verlados” megnevezés eleje („Verla”) e termék gyártójára, a Viiniverla Oy-ra utal,

c) a „Verlados” egy Verlában gyártott helyi termék, amelyből évente átlagosan pár száz litert értékesítettek az ültetvény éttermében, és amely korlátozott mennyiségben rendelésre az alkoholoról szóló törvény értelmében vett állami alkoholtársaságnál is beszerezhető,

d) a „Verlados” és a „Calvados” szavakban a három szótag közül csak egy közös („dos”), utolsó négy betűjük („ados”), tehát betűik fele azonban megegyezik egymással?

3. **Abban az esetben, ha a „Verlados” megnevezés a 110/2008 rendelet 16. cikkének *b)* pontja értelmében vett idézésnek minősül, annak használatát mégis igazolhatja-e a fent említett körülmények egyike vagy valamely más körülmény, például az, hogy legalábbis a finn fogyasztókban nem keletkezhet az a benyomás, hogy a „Verladost” Franciaországban gyártották?**

Döntés:

1. A Bíróság rögzítette, hogy a földrajzi árujelző olyan megjelölés, amely a szeszes italt egy adott ország területéről, vagy e terület régiójából vagy helységéből származóként azonosítja, ha a szeszes ital minősége, hírneve vagy más jellemzője lényegében az adott földrajzi eredetnek tulajdonítható. Rámutatott továbbá arra, hogy ítélkezési gyakorlata szerint az „idézés” fogalma olyan helyzetet takar, amikor valamely termék megjelölésére használt kifejezés magában foglalja az oltalom alatt álló elnevezés egy részét, oly módon, hogy a

³⁰ A szeszes italok meghatározásáról, megnevezéséről, kiszerezéséről, címkézéséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról, valamint az 1576/89/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. január 15-i 110/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelete

³¹ A 10. cikk sérelme nélkül, a III. mellékletben lajstromozott földrajzi árujelzők oltalomban részesülnek a következőkkel szemben: a földrajzi árujelzők bármilyen visszaélészerű használata, utánzása vagy idézése, még abban az esetben is, ha a termék valódi származása fel van tüntetve vagy a földrajzi árujelzőt lefordítva használják vagy ahhoz a „hasonló”, „típusú”, „stílusú”, „készített”, „ízű” vagy ezekhez hasonló kifejezéseket fűznek. [16. cikk *b)* pont]

fogyasztónak a termék neve láttán az e megjelölés alatt álló termék képe jut az eszébe referenciaképként.

A Bíróság kiemelte, hogy a 110/2008 rendelet 16. cikkének b) pontja nem utal kifejezetten a „fogyasztó” fogalmára, ugyanakkor ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy annak megállapításához, hogy az e rendelkezés értelmében vett „idézésről” van-e szó, a nemzeti bíróság feladata, hogy meggyőződjön arról is, hogy „a fogyasztónak a termék neve láttán az e megnevezés alatt álló termék képe jut-e az eszébe referenciaképként”. A nemzeti bíróságnak tehát lényegében a fogyasztónak a szóban forgó termék megjelölésére használt kifejezéssel szemben tanúsított feltételezett reakciójából kell kiindulnia, mivel alapvető jelentősége annak van, hogy a fogyasztó kapcsolatba hozza egymással az említett kifejezést és az oltalom alatt álló megnevezést.

Rögzítette, hogy az uniós jogszabály a lajstromozott földrajzi árujelzőket az Unió egész területén oltalomban részesíti minden „idézéssel” szemben. Tekintettel arra, hogy e területen az említett földrajzi árujelzők tényleges és egységes védelmét kell biztosítani, a Bíróság megállapította, hogy a „fogyasztó” fogalma, az európai fogyasztóra vonatkozik, nem pedig kizárólag azon tagállam fogyasztójára, amelynek területén az oltalom alatt álló földrajzi árujelzőt idéző terméket előállítják.

Mindezekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy **annak értékelésekor, hogy az idézés esete áll-e fenn**, a nemzeti bíróságnak **a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos európai fogyasztó észlelését kell alapul vennie.**

2. A Bíróság álláspontja szerint annak megállapításakor, hogy 110/2008 rendelet 16. cikkének b) pontja értelmében vett, hasonló termékek tekintetében történő idézéséről van-e szó, a kérdést előterjesztő bíróságnak **figyelembe kell vennie a megnevezések között fennálló hangzásbeli és vizuális hasonlóságokat, valamint az esetlegesen arra utaló tényezőket, hogy e hasonlóság nem véletlen körülmények folytán jött létre.** Meg kell győződnie arról, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos európai fogyasztónak a termék neve láttán az oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel ellátott termék képe jut-e az eszébe referenciaképként.

3. A Bíróság megállapította, hogy a **valamely földrajzi árujelző „idézésnek” minősülő használata nem engedélyezhető még összetéveszthetőség hiányában sem.**

FORMATERVEZÉSI MINTÁK OLTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-24/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Nintendo Co. Ltd.

Alperesek: BigBen Intractive GmbH, BigBen Intractive S.A.

Tényállás:

A Japánban székhellyel rendelkező felperes „Wii” márkájú videojáték-konzolokat és azokhoz szánt tartozékokat forgalmaz. A felperes több lajstromozott (a „Wii”-hez szánt tartozékokat érintő) közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja.

A francia székhelyű II. r. alperes a felperes videojáték-konzoljával kompatibilis távirányítókát és egyéb tartozékokat gyárt, amelyeket főként franciaországi, belgiumi és luxemburgi vevőknek, valamint az I. r. alperes részére értékesít. A németországi székhelyű I. r. alperes a II. r. alperes leányvállalata, és az anyavállalattól beszerzett termékeket értékesíti tovább – többek között az interneten keresztül – németországi és ausztriai vevőknek. Az

alperesek internetes oldalain a felperes közösségi formatervezési mintáinak megfelelő termékek ábráit tüntették fel e termékekhez szánt, saját áruik (tartozékok) mellett.

A felperes a közösségi formatervezésiminta-oltalmának bitorlása miatt indított eljárást az alperesek ellen.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Valamely **tagállam** olyan **bírósága**, amelynek joghatóságát az egyik alperes tekintetében kizárólag a 6/2002/EK rendeletnek³² a 44/2001 rendelet³³ 6. cikkének 1. pontjával³⁴ összefüggésben értelmezett 79. cikkének (1) bekezdése³⁵ alapozza meg, arra való tekintettel, hogy ez a másik tagállamban székhellyel rendelkező alperes esetlegesen oltalmi jogot sértő termékeket szállított az érintett tagállamban székhellyel rendelkező alperes részére, **elrendelhet-e olyan intézkedéseket az elsőként említett alperessel szemben egy közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő igények érvényesítésére irányuló per keretében, amelyek hatálya az Unió egészére kiterjed, és amelyek túllépnek a joghatóságot megalapozó szállítási jogviszonyok keretein?**

2. Úgy kell-e értelmezni a 6/2002 rendeletet, különösen annak 20. cikke (1) bekezdésének c) pontját³⁶, hogy **valamely harmadik személy kereskedelmi célokból ábrázolhatja a közösségi formatervezési mintát, ha tartozékokat kíván forgalmazni a jogosult – közösségi formatervezési mintának megfelelő – termékeihez?** Ha igen, milyen kritériumok alkalmazandók e tekintetben?

3. Hogyan kell meghatározni „**a jogsértés elkövetésének**” a 864/2007 rendelet³⁷ 8. cikkének (2) bekezdésében³⁸ említett **helyét** olyan esetben, amelyben a bitorló a közösségi formatervezésiminta-oltalmi jogot sértő termékeket

a) egy weboldalon kínálja, és e weboldal a bitorló székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamokból – is – elérhető,

b) a székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamba is szállítja?

Úgy kell-e értelmezni az említett rendelet 15. cikkének a) és g) pontját, hogy az így meghatározott jog más személyek közreműködési cselekményeire is alkalmazandó?

A kérdések a joghatósággal, az alkalmazandó joggal, valamint a mintaoltalom korlátjával – a minta ábrázolása tartozékok forgalmazása érdekében – kapcsolatos értelmezési problémákat vetnek fel.

³² A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet

³³ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet

³⁴ Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy perelhető továbbá amennyiben több személy együttes perlése esetén az adott személy az alperesek egyike, bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt, feltéve, hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni. [6. cikk 1. pont]

³⁵ Ha e rendelet másként nem rendelkezik, a közösségi formatervezésiminta-oltalommal és a közösségi formatervezési minta lajstromozására irányuló bejelentésekkel összefüggő ügyekben, valamint párhuzamos – egyszerre közösségi és nemzeti – oltalomban részesülő formatervezési mintákkal összefüggő ügyekben a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-én Brüsszelben aláírt egyezményt [7] (a továbbiakban: "a joghatóságról és a végrehajtásról szóló egyezmény") kell alkalmazni. [79. cikk (1) bekezdés]

³⁶ A közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő jogok nem gyakorolhatók a következők tekintetében: az idézés és iskolai oktatás céljából végzett cselekmények, feltéve hogy e cselekmények összeegyeztethetők a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal, indokolatlanul nem sérelmesek a minta rendes felhasználására, és e cselekményekkel összefüggésben a forrást megnevezik. [20. cikk (1) bekezdés c) pont]

³⁷ A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet

³⁸ Az egységes közösségi oltalommal védett szellemi tulajdonjog megsértéséből eredő, szerződésen kívüli kötelmi viszony esetén az alkalmazandó jog az irányadó közösségi jogi eszköz által nem szabályozott valamennyi kérdésben a jogsértés elkövetésének helye szerinti ország joga. [8. cikk (2) bekezdés]